

CERKVENI GLASBENIK.

Organ Cecilijinega društva v Ljubljani.

Izhaja po enkrat na-mesec in velja za celo leto z muzikalno prilogo vred 2 gold.,
za ude Cecilijinega društva in za cerkve ljubljanske škofije 1 gold. 50 kr.

Vredništvo in upravnništvo je v hiši „Katoliškega društva rokodelskih pomočnikov“,
Poljske ulice št. 10.

Binkoštni pobirki.

Binkoštna nedelja. „Bilo je dopoljenih petdeset dni“. V dvorani zadnje večerje bilo je zbranih z materjo Jezusovo 120 učencev. Glej! Oni, kateri se je bil nekda ob Jordanu prikazal v ljubki podobi goloba, prišel je zdaj kot ogenj, razdeljen v podobi jezikov nad glavami učencev. V viharji pride sv. Duh, čegar kraljestvo se zdaj prične, čegar ogenj odslej nikdar ne bode ugasnil. Napolnjeni s tem Božjim ognjem šli bodo apostoli „po vsem svetu in učili vse narode.“

Toda zdi se, kakor da bode ena ovira nasprotovala nalogi apostolov. Odkar se je zidal babilonski stolp, so jeziki različni; beseda ne hodi od naroda do naroda, temuč razširja se le v istem narodu. Kako naj torej beseda postane orodje, ki naj združi toliko plemen v eno sveto družinsko skupščino. A to naj nas ne skrbi; za to je poskrbel že sv. Duh. Ognjeni jeziki so povzročili, da učenci govoré razne jezike; razhod babilonski je preprečen, in novo pobratimstvo se razodeva v edinosti jezika. Ta čudež pa se ni godil le za čas apostolov; cerkev bode (dasi tudi na nekako drugačen način) do konca sveta govorila vse jezike. Saj ni omejena le na pojedine dežele, ampak bivala bode po vseh deželah sveta ter povsod oznanovala eno in isto vero v jeziku vsakterega naroda. Tako je binkoštni čudež — če tudi v novi, drugačni obliki — preimeniten znak sv. cerkve. Dà, še več! V krasnem latinskem jeziku, v katerem obhaja ona svete skrivnosti, pojejo vsi narodi soglasno pri altarji „Sanctus“ in „Alleluja“, ki ga v nebeškem Jeruzalemu vsi angelji in svetniki „una voce“ pred stolom Božjim prepevajo. In kolike lepote, kolike moči je ta jezik! Ali morebiti „Veni sancte Spiritus“ današnje sekvence s svojo čudovito melodijo ne doni na naše uho kakor z nebeških višin? Komu pač je znana kaka pesem k sv. Duhu bodi si v katerem koli jeziku, da bi se ji smela primerjati? In kako povzdiguje cerkvenega pevca misel, da na binkoštni praznik pevci vsega katoliškega sveta „una voce“ to-le krasno pesem kvišku pošiljajo sv. Duhu! In konečno, kako čudovito se pojavlja v tem velikanskem skupnem slavljenji vladanje istega sv. Duha v njegovi cerkvi!

— Binkoštni ponedeljek. Kolike važnosti da je vera, uči Gospod v današnjem evangeliji: „Kdor vanj (v Kristusa) veruje, ne bo sojen; kdor pa ne veruje, je že sojen“. Vero vdihne sv. Duh našim dušam in z vero zadobimo večno življenje; kajti verovati se ne pravi le pritrditi kaki resnici, dokazani po umstvenih razlogih, marveč je vera čednost, katera izvira iz naše volje, oplojene z milostjo sv. Duha. V smislu Jezusovem veruje le oni, kateri se resnici ponižno uklone ne le z umom, temuč tudi s srcem. Vera mora kazati se deloma v ljubezni, t. j. „v delih, storjenih v Bogu“. Res, žrtve, katere prinašajo naši marljivi cerkveni pevci z vero in ljubeznijo, so gotovo tudi „dela, storjena v Bogu“. Kako jim bode to prav prišlo ob dnevu večnosti, ko bodemo gledali razkrito ono „luč, katera je na svet prišla!“

— Praznik presv. Trojice. Skrivnost presv. Trojice je temeljna resnica naše vere in vir vseh milosti: Oče je nas vsprejel za svoje otroke, postali smo sodedici Sinovi in svetišča sv. Duha. — Kolikokrat ima cerkveni pevec, preslavljajoč presv. Trojico, peti: Gloria Patri et Filio et Spiritui Sancto! Naj bi vselej pel to hvalnico ne samo z ustmi, ampak tudi s srcem!

— Praznik presv. Rešnjega Telesa. — Cerkvi Božji je danes pretesno v njenih tempeljih; preveliko je njeno veselje, njena radost! Glejte krasne procesije, katere dajejo Izveličarju, skritemu v sv. zakramentu častno spremstvo po potih, potresenih s cveticami! Na koliko s pobožnim navdušenjem krasno okinčanih altarjih se danes med svetim petjem sredi pobožno klečeče množice izpostavi presv. zakrament, da vsprejema češčenje vernikov ter je zopet blagoslavlja! — Častno mesto zavzema pri ti procesiji, kakor vedno, pevski zbor; v najbližji bližini sme v podobi kruha skritemu Izveličarju prepevati najlepše himne! S koliko hvaležnim in svetim veseljem bode torej pravi cerkveni pevec opravljal svoj sveti posel!

— 2. nedelja po binkošti. K večerji povabljeni „so se začeli vsi skupej izgovarjati“. — Ali se morda tudi ti, dragi pevec, z raznimi pretvezami izgovarjaš, da izostaneš, kadar cerkveni zbor „in corpore“ pristopi k mizi Gospodovi? To bi gotovo ne bilo dobro znamenje in rad bi te prosil, da se prihodnjič prav tako natančno udeležiš „večerje Gospodove“, kakor se udeležuješ izvincerkvenih društvenih slovesnosti.

— 3. nedelja po binkošti. Izveličar je dobri pastir, kateri hodi za izgubljeno ovco, dokler je ne najde, jo zadene na svoje rame in jo prinese k čredi nazaj. — Tako se tudi lahko zgodi, da se kdo izmed vaše pevske črede dá zapeljati ter jo zapusti, da pristopi kakemu posvetnemu pevskemu društvu, čigar glavni namen poleg (morda umazanega) petja je le: popivanje, ples in izleti. Naznani to prej ko moreš vašemu „pastirju“, da hitro potrebno ukrene, da se izgubljena ovca povrne k svojim sesticam.

— Praznik sv. apostolov Petra in Pavla. — Sveti Peter je temelj naše sv. cerkve, in sicer tako trden temelj, da vse peklenske sile proti krasni Božji stavbi nič ne premorejo. — Kar je sv. Peter cerkvi, isto mora biti cerkvenemu pevskemu zboru v nekakem oziru njegov vodja. Biti mora nepremakljiv, kot skala, kadar gre za izvrševanje cerkvenih določb gledé

sv. petja. Pevec pa, kateri se noče podvreči, je kamen, ki se ne ujema s pól-slopjem cerkvenega zbora.

— 4. nedelja po binkoštih. „Učenik, vso noč smo delali, in nismo nič ujeli“, pravi Simon Peter v evangeliji. — Kar naši pridni pevci dela, truda in žrtev zastavijo za čast Božjo v veri in ljubezni, — ne more biti zamán; saj so „na njegovo besedo“ pristopili k pevskeму zboru. On jim bode tudi zagotovil najlepši vspeh onega truda.

— 5. nedelja po binkoštih. — „Ako ne bo obilniša vaša pravičnost, kakor pismarjev in farizejev, ne pojdete v nebeško kraljestvo“. Kako strogo, kako preteče govori tû mili Izveličar! In vendar so farizeji veliko molili, natančno plačevali po postavi zaukazano desetino, dajali obilno miloščino, postili se po dvakrat na teden, prepotovali morje in suho zemljo, da so tu pa tam kakega pogana pridobili za svojo vero ter ga dovedli do spoznanja pravega Boga! Kdo izmed nas je storil toliko? In če tudi, — vendar bi ne prestali sodbe, ako ni naša čednost, naša pravičnost drugačna, nego pravičnost ob onem času velečislanih farizejev. Kaj pa je manjkalo njihovi „pravičnosti“? — 1. Imeli so pri svojih „zunanjih“ pobožnostih napačne in nečimurne namene; 2. smatrali so to za glavno stvar, kar je bilo po postavi le postransko; 3. šopirili so se s svojo navidezno pobožnostjo ter se zaničljivo ozirali na druge ljudi; 4. bili so strogi proti drugim, à jako prizanesljivi proti sebi. — Naj bi se ono farizejstvo“ nikdar ne vgnezdilo po naših cerkvenih zbora; bilo bi njih pogin. Pazi torej cerkveni pevec, da bode 1. njegovo delovanje v pevskeму zboru vedno prešinjalo čist in dober namen. V Božjo čast mora peti, ako hoče, da se mu kedaj zapiše ves njegov trud v knjigo življenja. 2. Kar je glavna stvar, mora tudi glavna stvar ostati, zlasti gojenje gregorijanskega koral; čím skrbnejše se koral goji, tim bolje se bode tudi posrečila izpeljava dobrih (zlasti starejših) večglasnih cerkvenih skladb; stranska stvar pa mora cerkv. zboru biti in ostati posvetna pesem. 3. In naj je zbor tudi izvrsten do tretje stopnje, vendar se ne sme prevzeti; ne sme zaničljivo gledati na druge zbore, kateri se morajo vedno boriti z notranjimi in zunanjimi težavami ter tudi prav zato ne morejo dovršiti tega, kar bi se dalo storiti v milejših okoliščinah. 4. Presoja naj blagohotno napake in slabosti drugih zborov; zoper lastne hibe pa naj se bojuje neprestano. Držimo se teh pravil, potem se bodo naši zbora bistveno spopolnili!

(Konec prih.)

Mašni responzoriji.

(Konec.)

Pevce mora dalje paziti, da poje pravi responzorij o pravem času, sicer nastane zmešnjava; zmešnjava pa pouzroča mnogo zla.

Pevec varuj se prav v tem oziru znane resnice, da se navadne, vsakdanje reči nizko cenijo. Saj se koralni responzoriji skoro vedno na en sam

ton pojo, ako izvzamemo le malo slučajev, n. pr. responzorije pri prefaciji, pred obhajilom i. dr. Mogočnost, tū brezbriznemu biti, ponuja se ti po priprostosti teh napevov ter po njihovem večkratnem ponavljanji tako rada, da so mnogokrat celò najboljši pevci žrtva zgoraj navedene resnice.

Sloveči glasbeni pisatelj iz 14. stoletja, Jan. de Muris posname napake, nahajajoče se pri petji, v štiri besede*): nezmožnost, lenoba, trma in brezskrbnost.

Kakor pravi, grešé iz nezmožnosti starci, otroci in bolniki, kateri vsi naj se odvrtaajo od kora.

Iz lenobe pojo pijani in zložni, kateri se iz gole zločnosti nočejo petja vaditi. Le-ti so hujši od nezmožnih in nikakor jih ne smeš na kor puščati, da bi pri petji sodelovali; kajti pijani bode tulil ali vse narobe naredil, zložnega pa zlasti pri koralnih responzorijih bodeš s težavo izbudil iz njegove zanikarnosti.

Trmasti so oni, kateri le po svoji glavi delajo ter vsako veljavo gledé predavanja koralnih in drugih spevov zametujejo, pa še druge silijo, da bi hodili po njihovi napačni poti, kar se pravi puntati se zoper vsako postavo. Ti se pregreše dvojno po znanem pregovoru: „Kdor greši in še druge v greh zapeljuje, greši dvojno; zoper sebe, ker je kriv, in zoper one, katere krivim stori.“

Take „trme“ se mnogokrat tudi pri responzorijih šopirijo na tak način, da zanj še imena nimamo. Ako pevovodja ukaže nekoliko hitreje peti, takrat svojeglavneži gotovo počasneje pojo in narobe. So že taki rojeni nasprotniki, kojih največje veselje je, z močnim kričom zagovarjati in braniti svoje napačno mnenje.

Iz raznih vrst, katere se po Muris-u z „brezskrbnostjo“ pregrešé, omenim le one, kateri iz nemarnosti prenizko pojo, da preveč ne trpi njih zločnost; pa tudi oni, kateri menijo in pravijo ter svojo trditev dokazati hočejo, da radi ene same note še niso napake naredili.

Obe dve vrsti ste jako nevarni tudi gledé responzorijev. Eni imajo dovolj posluha, toda iz same nemarnosti pričnejo peti za četrt ali celò pol tona niže, kot je mašnik pri altarji zapel. Po drugi strani je pa mnogo takih, kateri se (zlasti pri ferijalnih responzorijih) za eno noto več ali manj še ne brigajo.

Ako konečno pevčeve dolžnosti gledé koralnih responzorijev v malo besedah posnamemo, zberemo je lahko v tri besede; poj namreč: dostojno, pazljivo in pobožno!

Mašnik moli dan za dnevom v uvodni molitvi k oficiji, da se bode potrudil prav moliti ter da naj mu Bog pomaga, da bode imela njegova molitev one tri lastnosti.

Iste lastnosti morajo imeti tudi cerkvene pesmi, katere izvršuje cerkveni pevec; saj one niso nič drugega, kot pete molitve, katere sv. cerkev pri slovesni službi ogrinja s praznično obleko tonov, da tem živjše govore na srce poslušalcev, da se mu tem globje vtisnejo in ga tem preje morejo navdušiti za nabožne čine.

*) Gl. Gerbert, *Summa Musicae*. cap. 21. Script. III.

Pevec poj torej „dostojno“ t. j. ne razuzdano; ne kriči, ne poziraj teh priprostih spevov, ne poj prisiljeno, kakor n. pr. govori in poje jezična in koketna gospica. Poj „pazljivo“; ravnaj se po pevovodji, pazi na njegove migljeje, četudi proti svojemu prepričanju; poj vselej pravilno, ton za tonom. Ne poj previsoko, ne prenizko; ne prehitro ne prepočasno; ne preglasno, ne pretiho; vedno pazi na to, kako drugi pojo.

Poj pa tudi „pobožno“! Tù-sem spada vse, kar je bilo povedanega o нравstvenih lastnostih cerkvenega pevca. — Toliko v obče o izvršitvi koralnih mašnih responzorijev.

Toda same teoretične opazke (in naj so stokrat boljše od naših) ne ogrevajo bralca, ako niso potrjene in razjasnjene s praktičnimi izgledi; človeška fantazija je že taka, da, kar um sprejme, naslika s svojimi lastnimi podobami, naj se že ujemajo z umom ali pa ne.

V naslednjih vrsticah damo še prav kratek praktičen navod, kako naj se responzoriji pojó.

Ne da se tajiti, da je predavanje koralu beuronskih benediktincev prav radi tega tako krasno, ker izgovarjajo tekst tako jasno, samoglasnike tako čisto in soglasnike tako določno, da nikdo gledé izgovarjanja besed lepše peti ne more. In kako to delajo?

Zlasti gledajo na jasno vokalizacijo, a ne pozabijo, kolikor mogoče natančno izgovarjati soglasnike, ki so kakor v vsakem govoru sploh, tako tudi v petem govoru isto, kar je trplu okostje.

1. Samoglasnike izgovarjaj čisto ter se varuj provincijalizmov. Za nas Slovence to ni težava; težje je za Nemce, kateri mesto čistih samoglasnikov rajši rabijo temne n. pr. *o* namesto *a*, *æ* ali *æ* mesto *e* itd.

2. Enako, kakor vokali čisto, naj se tudi soglasniki pravilno izgovarjajo. Tudi tù treba ogibati se provincijalizmov; kakor Nemec često izgovarja *j* ali *h* mesto *g*; *d* mesto *t*; *p* mesto *b* in narobe; Italijan pa poje *anželi* mesto *angeli* itd.

3. Tretje pravilo, da bodeš koral in sevéda tudi koralne responzorije lepo pel, smo že sicer zgorej navedli, à je še ponovimo kar je prevažno: Nikar ne začenjaj prej peti, dokler nisi ust odprl.

4. Koralni responzoriji se ne smejo nikdar prepočasno peti, temuč enakomerno hitro. Vendar pa naj se ne pojo hlastno, kakor bi hotel pevec tekst in note požreti. Najprej poskusi zase responzorije recitovati na enem tonu, srednje hitro z enako dolgimi toni, le da povdarjene zloge bolj naglašaj.

In kadar znaš lepo recitovati — kar bode pa vselej nekaj časa trajalo — potem poskušaj s pravimi melodijami, n. pr. pred prefacijo, po Očenašu, z „Deo gratias“ po „Ite missa est“ itd. Zdaj pa ne bode več dolgo trajalo, da koralnih mašnih responzorijev ne bodeš le tonično pravilno pel, ampak tudi lepo, tako, da bodo služili dvojnemu namenu vse službe Božje: Bogu na čast ter vernemu ljudstvu v spodbudo!

D o p i s i.

Iz Begunj nad Cerknico se nam piše: V jednej zadnjih številčk Vašega cenjenega lista ste priobčili tudi oceno neke Volaričeve maše, ki so jo peli v Ajdovščini. Vsebinsko dotičnega dopisa sem naznanil bil jaz takoj svojemu prijatelju, zdaj žalibog že rajnemu dičnemu našemu skladatelju Hrabroslavu Volariču. Kot človeka milega srca ga je omenjeni dopis silno žalil, in prosil me je, naj mu pošljem dotično številko „Cerkvenega Glasbenika“, češ, da bo de „kritiku malo odkadil“. Ali žalibog, Volarič sam tega ni mogel storiti, ker je obolet in umrl. Zato si smatram v sveto dolžnost, da o obrambo vrlega svojega prijatelja javim sledeče:

Volarič je mašo, katero so peli v Ajdovščini, zložil že pred 14 leti! Posojeval jo je potem raznim prijateljem po Primorskem. A sam ni nikoli menil, da je „cecilijanska“ ali dobra. Dokaz je temu to, da te maše niti sam ni več imel. Ker sem jaz bil silno radoveden na-njo, izposodil sem si jo od g. organista v Ajdovščini. Preigravši jo, spoznal sem takoj, da taka maša res ne more ugajati denašnjim „cecilijancem“, da pa vsekako kaže talent razvijajočega se glasbenika! Kaj pa hočete tudi zahtevati od 17letnega skladatelja?! Zatorej se ne čudim, da je dični moj prijatelj bil silno indigniran, zvedevši ob omenjenem dopisu, pisoc mi doslovno: „Jaz sem ono mašo, ki sem jo zložil bil pred 14 leti, dal svoj čas v prepis po Primorskem nekaterim organistom; a ne mislim, da je cecilijanska, niti dobra; dopisnik pa me prijema v javnem listu! Maše nimam, niti ne vem, komu sem jo zadnjič posodil“.

Toliko v pojasnilo in v obrambo blazega pokojnika!

J. L.

Dostavek vredništva: Zgornji dopis je došel posrednje v naše roke. Namenili smo ga bili za koš. A, da bi se ne reklo, da prikrivamo resnico in delamo komu krivico, dali smo ga vendar natisniti z namenom, pristaviti mu potrebnih opazk. — Kaj da prav za prav namerava g. dopisnik, nam še zdaj ni jasno: Ali hoče „žaljenega“ rajnega skladatelja Volariča mašo nasproti dopisu z Vipavskega („C. Gl. št. 7.) zagovarjati in proglašiti za cerkveno, ali bi rad gosp. dopisniku z Vipavskega dokazal, da je r. Volariču gledé te skladbe krivico storil, ali ga je nekaj srbelo in bi se bil rad malo podrgnil ob „denašnjih cecilijancih“. — Prvi slučaj, da bi se V.-eva maša proglašila za cerkveno, je a priori nemogoč, ker g. dopisnik sam navaja skladateljevo lastno izjavo, da maša ni „cecilijanska, niti dobra“. Memogredé opomnimo, da „denašnjim cecilijancem“ sta pojma „cerkveno“ in „cecilijansko“ gledé glasbe eno in isto ter se pokrivata. Kdor o „cecilijanstvu“ drugače misli in trdi, misli in trdi krivo. Da bi bil gosp. dopisnik z Vipavskega v „C. Gl.“ št. 7 r. Volarič-u krivico storil s tem, da je razodel svoje mnenje o kakovosti maše, ni mogoče, kjer se njen skladatelj sam ni ponašal ž njo. Da se je čutil „silno žaljenega“, verjamemo; toda dozdeva se nam ta čut nekako otročji (da ne rabimo družega izraza). „Kdor javno zida, mora tudi pustiti, da ljudje o stavbi javno govoré“. Dasi tudi se ni dotična maša tiskala niti razprodajala, vendar jo je rajni „posojeval raznim prijateljem po Primorskem“, gotovo ne zato, da bi ostala nema na papirji, ampak da bi se predavala pri javni, slovesni službi Božji. Da jo je zložil pred 14 leti, to pač razlaga njeno nezrelost, ā opravičuje je nikakor ne. G. dopisnik z Vipavskega gotovo ni hotel žaliti skladatelja; priča temu ves njegov članek, v katerem rad pripoznava in hvali r. Volariča „talent“ gledé posvetnih krasnih skladb; ako pa želi, da ta talent in „bujno fantazijo“ porabi tudi za cerkvene skladbe v smislu cerkvenem, ali (ako rajši slišite) v smislu „cecilijanstva“; in če g. skladatelju v to svrhu priporoča, študirati koral in stoprav na podlagi koral skladati za cerkev, gotovo to ni razžaljivo — k večemu za tacega, kateri je v samega sebe zaljubljen ter si domišlja, da je že dospel na vrhunec izobraženosti v svoji stroki. V toliko važni stroki pa, kakoršna je cerkvena (cecilijanska) glasba, pa ne gre le hvaliti in hvalisati, temuč, kakor je vsakemu možu lastno, resnica mora na dan, naj velja komur hoče, makar „dičnemu prijatelju“ ali genijalnemu bratu! — Gledé „dandenašnjih cecilijancev“ pa le toliko, da so vsi edini in se ne ločijo v stare in mlade.

Od laške meje meseca septembra. — Znano je bralcem C. Gl.-a, da je julija meseca lanskega leta sv. stol izdal dve važni pismi gledé cerkv. glasbe; t. j. dekret *Quod S. Augustinus* o gregorijanskih pevskih knjigah, in Regolamento ali pravilnik za laške škofe. Oboje je prinesel Vaš list. — Že zdaj donasajo pravila in sklepi sv. stola lep sad in kaže se marljivo prizadevanje pod vodstvom laških škofijstev, cerkv. glasbo, katera je bila v Italiji globoko propadla, zopet povzdigniti. Ni davno, odkar so prišli na dan štirji krasni pastirski listi; prvi od mil. Avg. Riboldija, škofa v Paviji. Ta list ukazuje naslednje: Da se po vsi škofiji vpeljejo oficijelne knjige za gregorijansko petje; vse skladbe, katere se po cerkvah rabijo, se morajo v teku treh mesecev po dotičnih župnikih poslati škofijstvu, da je presodi, so li za rabo, ali ne; nobena pa se ne sme predavati, ako je ni potrdila komisija, od škofa nalašč za to postavljena. Imena orglavcev, njih sposobnost in mašni vsprejeti morajo se v treh mesecih škofijstvu priobčiti; orglavci sami pa morajo imeti spričevala sposobnosti od škofijske komisije. Pogodbe s pevci in orglavci se ne smejo sklepati na dalje, kot na tri leta; izvzeta je stolnica. Mašniki so dolžni vse zlorabe in napake gledé cerkv. glasbe škofijstvu naznaniti; župniki, kateri se ne držé pravilnika, danega od S. R. C., se bodo kaznovali. Bogoslovci se morajo vsi pridno vaditi gregorijanskega koral in zmožnejši poleg tega še večglasnega cerkv. petja ter znati dotične cerkv. določbe. — Drugi list je od tortonskega škofa, mil. g. Higina Bandi; obsega papežev Regolamento do vsih laških cerkv, posamezne predpise gledé orglavcev, prepoved instrumentalnih družb v cerkvi, izvzemši procesijo na praznik presv. R. Telesa; posebne določbe o večglasnem petji in njega spremljevanji z orglami in godali; vpeljavo oficijelnih knjig za cerkv. petje. — Tretji list je izdal kremški škof, mil. gosp. Ernest Fontana. Le-ta imenuje škofijsko komisijo 6 članov (4 mašniki, 2 lajika), katera bode presojevala vse skladbe za cerkev; daje predpise gledé orgel, orglavca in rabe instrumentov; konečno opominja župnike k previdnosti in odločnosti pri vpeljavi zapovedanega novega reda. — Četrti list dal je na svitlo patriarh beneški mil. g. Jos. Sarto. V desetih odstavkih obravnava liturgične določbe o cerkveni glasbi, in zatrjuje v petih točkah pokorščino do papeževega pravilnika. — Ali ti čini nam ne dajejo veliko upanja, da se bode v Italiji glede cerkv. glasbe vendar s časom na boljše obrnilo? Dal Bog, da se kmalu zgodi! —

Razne reči.

— Nagrobni spomenik r. profesorja Josipa Böhm. Dne 5. oktobra razkril se je na pokopališču v Grincing-u pri Dunaji nagrobni spomenik prerano umrlega profesorja Josipa Böhm. Slovesnost se je pričela ob 3. uri popoldne s Palestrininim „Miserere“, ki so ga peli člani zborne akademije Ambrozijevega društva, pod vodstvom nekdanjega učenca pokojnikovega, pevskega vodje K. Roulanda. Po petji je g. dr. Jos. Mantuani ob grobu razložil namen in pomen slovesnosti. Za njim zahvalil se je rajnega brat, profesor gosp. Julij Böhm v imenu družine vsem darovalcem za spomenik, zlasti zborni akademiji ter vsem navzočim. Zbor je potem pel Spohr-ovo skladbo „Selig sind die Todten“; po kratkem nagovoru g. kanonika Kurz-a in sledeči molitvi končala se je slovesnost z zborom „Gebt dem Verdienste seine Krone“.

— Cerkvno-glasbenega podučevalnega kurza, ki ga je od 21. do 27. julija t. l. v Heiligenstadt-u (škofija Paderborn) vodil vodja dr. Fr. X. Haberl, udeleževalo se je nad 300 mašnikov in učiteljev; enacega poduka v Marijinih toplicah (Česko) pod istim vodstvom od 1.—7. septembra udeležilo se je 140 gospodov duhovskega in posvetnega stanu.

— V Lipskem so nek našli na južni strani cerkve sv. Janeza v krsti iz hrastovega lesa kosti Jan. Seb. Bach-a.

— Belgijsko ministerstvo je zaukazalo, da postane antwerpenska glasbena šola, katero vzorno vodi č. P. Benoit, kraljevi konservatorij. Zato bode ta zavod v prihodnost od vlade dobival precejšno podporo. Belgija ima torej danes kralj. konservatorije v Bruselji, Litihu, Gentu in Antwerpenu.

— Za cerkev sv. Petra v Rimu izdelala je znana orglarska tvrdka Walcker v Ludwigsburgu prevažljive orgle z 28 spremenili in postranskimi vlaki. Postavljene so na železno stojalo, tekoče na 3 kolesih in pravijo, da jih vkljub teži 7500 kil en sam mož brez truda vozi.

† V Reznu umrl je dne 11. avgusta glasbeni vodja Josip Renner, 63 let star. Rajni je bil učenec Mettenleiterjev in Proske-jev, dobro znan kot ustanovitelj in vodja slovečega madrigal-kvarteta ter skladatelj raznih cerkv.-glasbenih del. Od leta 1883—92 učil je delavni mož na cerkveno-glasbeni šoli prostovoljno in brezplačno pevske metodo in latinski cerkveni jezik. R. I. P.

— Koliko tonov obsega človeško uho? Prvi akustik našega časa r. Helmholtz piše v svojem delu „Lehre von den Tonempfindungen“, da je subkontra-A, ki naredi v eni sekundi 28 tresajev, najnižji še zaznatni ton. Nekateri so temu oporekali in mnogo poskušali (zlasti Dr. van Schlack); 4 poskusi so pokazali, da je imel Helmholtz vendar le prav. Zgornja meja zaznatnih tonov je negotova. V obče se sme reči, da je najvišji za človeško uho še dočuten ton 7 črtani C s 16 896 tresaji. Torej obsega človeško uho kakih 10 oktav.

— J. Brahms je obedoval pri bogatinu, ki je mojstra fanatično častil. Letá, dobro vedoč, da Brahms dobro kapljico nad vse čisla, dá proti konci obeda na mizo prinesiti posebno fino vrsto vina ter opazi: „To je Brahms med mojimi vini“. Gost pokusi, se namuzne in reče: „Izvrstno! Zdaj mi pa prinesite še svojega Beethoven-a!“

Oglasnik.

Missa „Ecce panis angelorum“ ad unam vocem cum organo composuit Josephus Lavtižar, diocesis Labacensis sacerdos. Opus 2. Partitura 80 kr., vox separata 15 kr. (Po pošti 2 kr. več.) Labaci 1895. Sumptibus auctoris. Typis Rudolphi Milic — tisk eleganten. Vodilo tej lepi skladbi je 21. vrstica sekvencije „Lauda Sion Salvatorem“, namreč: „Ecce panis angelorum, factus cibus viatorum“. Gospod skladatelj, sedaj župnik v Kokri, nam podaja sad večletnih študij, in sicer izredno dobro tematično delo, ki se odlikuje od njegovega prvega dela, maše „Statuit“, ne le po gladko tekoči melodiji, ampak tudi po umetnem in lepem spremljanji na orglah. Kljub temu, da je maša enoglasna, bode naredila pri dobrem orglanji večji efekt, nego marsikatera plitva četeroglasna, ker glas orgel, ovija tu posamezne glase pevskega zbora, tam zopet ves zbor s triglasnimi ali četeroglasnimi stavki, da navadni poslušalec v tej polifoniji še ne bo spoznal, ali je petje enoglasno ali pa večglasno. Sicer je to, pri nas na Kranjskem jako naivna in malenkostna misel, da je le večglasno petje lepo; čemu pa imajo orgle več registrov? mar samo za-to, da podpirajo pevce, ako sami ne znajo peti? Poskusite in naučite se dobro le-to mašo in bodele drugače sodili. Naposled, proč z izgovorom, da se ta ali oni cerkveni zbor ne more lotiti prave liturgične skladbe, in ne grešite preveč na preveliko prizanesljivost od zgoraj; pojte lepe, dobre skladbe enoglasno in bodele dopadli Bogu in sveti cerkvi. Kjer še niste začeli, začnite z mašo „Ecce panis angelorum!“ (Maša se dobiva pri gospodu skladatelju.)

Slava Bogu, obhajilne pesmi. Za mešan zbor zložil in izdal P. Angelik Hribar, O. S. F. Cena partituri 1 gld., vsak glas 15 kr. V Ljubljani 1895, založil samostan ljubljanski, tisk katoliške tiskarne. Temu tretjemu zvezku ste pridani v prilogi 2 pesmi v spomin 700-letnice rojstva sv. Antona Padovanskega (dne 15. avgusta 1195). Večina teh 25 pesmic je zložena v lahkem zlogu, cerkvenim pesmim sploh lastnemu, le nekaj jih je bolj umetnih; iz vseh pa dihti pravi cerkveni duh. Zvezek bo lepo dopolnjeval prvi te velike zbirke, ki obseza mašne pesmi samo pred povzdigovanjem, in bo gotovo dobro došel vsem našim cerkvenim zborom, katerim celo zbirko gorko priporočamo.

Današnjemu listu pridana je 10. štev. prilog.

Odgovorni vrednik lista **Janez Gnježda**. — Odgovorni vrednik glasb. priloge **Anton Foerster**.
Zalaga Cecilijino društvo. — Tiska R. Milic.